

ראש דבר טז-יח/ הרב דוד טורנר

עין איה ברכות ה' ל"ה

לה. אל הנער הזה התפללתי, אר"א, שמואל מורה הלכה בפני רבו הי'. יסוד איסור הוראת הלכה בפני רבו הוא מפני שההדרכה אל השלימות תגמר בשני ענינים עקרים, השלמת השכל והשלמת המוסר שמקורו מהרגשת היושר והצדק. ואם ילך תמיד השכל מחובר אל המוסר, יצליח ויהי לברכה. אבל אם יעבור השכל ויצא מגבול שיעבוד המשרים אז ע"פ רוב תהי' קלקלתו גדולה. ע"כ ההלכה אם שהיא אמת ויש בה שלימות השכל, ראוי שיהי' מורא הרב שבא משלימות המוסר מכריע שלא להורות לפניו. והנה שלמות המוסר הוא מצד המפורסמות שגדרם הוא הטוב והרע לא האמת והשקר כדברי הרמב"ם במו"נ . ולפ"ז, זה הצורך שיהי' השכל משועבד אל המוסר הוא בא לאדם בכללו ע"י החטא, שכיון שנשתקע במפורסמות צריך הוא להנהיגה המשלמת אותו לפי ערכו. אבל מצד שלימות האדם עקרו הוא השכל הטהור שהוא אור ד'. ע"כ המורה הלכה בפני רבו, שהוא המשחרר את השכל משיעבוד המוסר, חייב מיתה, שמזה אפשר לצאת תקלה גדולה. ע"כ בראות עלי ששמואל במעלליו יתנכר, שנוטה הוא להיות משחרר את השכל מגבול המוסר המפורסם, חרד מאד, שלפי רוב כשרונו הנפלא תגלה פעולתו הרבה, והדרכה כזאת תוכל להזיק הרבה מאד. אמנם כ"ז הוא רק באדם שהוא במעלה במדת האדם, שהנטיה הטבעית של המפורסמות שולטות עליו ואם השכל יצא מכלל זה תצא תקלה. אבל איש אלקים קדוש שגבה ערכו, כענין אדה"ר לפני החטא, לאיש כזה השיעבוד אל המפורסמות אינה מעלה כ"א חסרון. ע"כ מילדותו לא הי' נמצא בו שיעבוד זה, ושכלו מהר לתן פריו מבלי הבט אל המפורסם. אמנם ודאי כיון שבא רק מצד הקדושה והמעלה היתירה, ישכיל מיד בגדלותו איך להתנהג בכל ענין, כי השכל הטהור בעצמו ידריכהו בכל טוב. ע"כ כאשר רצתה חנה להצילו שלא יענש, אמרה "אל הנער הזה התפללתי". וכיון שבא ע"י תפילה ונס, אין דבר רע יורד מלמעלה, ובודאי הוא רק מצד היתרון של טהרת השכל אצלו, שלא נמצא בטבעו שיעבוד אל הדברים המפורסמים שהוא בא מצד ההכרה המוסרית, והוא עתיד להכיר את כל השלימות מצד שכלו הטהור הזורח בנפשו הנפלאה.